„RADOMER-KIELCER LEBEN" 22 (162)   „Należytość pocztową uiszczono ryczałtem"   יאהרגאנג [illegible]   פרייז 25 גראשען

ראדאמער-קעלצער לעבען

היינט 8 זייטען.

פון „ראדאמער-קעלצער לעבען'

Redakcja i Administracja
„Radomer Kielcer Leben"
Radom, Szwarlikowska 20.

Oddział w Kielcach.

אנאנסען פרייזן:
[illegible] מילימעטער שורה: פאר'ן טעקסט 20 גר.
„ „ „ אין „ 40 „
„ „ „ נאכן „ 18 „
די ערשטע און לעצטע זייט ענטהאלטען 8 שפאלטען
אין טעקסט 4 „

ראדאם פרייטאג י' סיון תרפ"ז   פאר' אינהאלט פון טעקסט איז דער אויטאר און די רעדאקציע גיבט פעראנטווארטליך   10-go czerwca 1927 r

Z okazji zaręczyn naszej kochanej koleżanki
Feli Szopówny
z p. **Eugenjuszem Wakszlakiem**
życzą wiele szczęścia
ESTERA i IRKA.

Z intencji zaręczyn p.
Beli Klejnmanówny
z p. **Feliksem Zygrajchem**
życzy wiele szczęścia
Kielce. **M. Rubinsztejn.**

עס ווערט געזוכט

א ארענטליכער מענש איבערצונעמען אין דזשערזשאווע
א הויז אין ראדאם אויף וואלאווא גאס נומער 9,
ווי אויך א קונה אויף א האלב הויז ביי גוטע בעדינגונגען.
מיט אפערטען קאן מען זיך ווענדען אויף פאלגענדען אדרעס:
זלאטע חוואט,
לאדז, נארומאוויטש גאס נומער 32
ביי מענדיל וואסערמאן.

סופערפאספאט
מהאמאס-מעהל
אין אלע אנדערע נאטורליכע ליפערט
אויף קרעדיט דער פאבריק-פערטרעטער
CH. LEWENTAL
Warszawa, Wielka 18.
tel. 235-09.

אכטונג!
בוימוואל מאנופאקטור סוחרים
און וועש-פאבריקאנטען!

צו דער בעקוועמליכקייט פון די קונדען אין קעלצער און געגענד
האבען מיר געעפענט א לאגער פון **זאוויערציער**
מאנופאקטור אויסארבייטונגען, אויך די נייעסטע
ווייסע, און דרוק אויסארבייטונגען, און די פאפולערע
זאוויערציער קאמטיכער.
פרייזן-קאלקולאציע און בעדינגונגען גענוי ווי אין פאבריק.
אדרעס:
בר' האמערמעסינג — אין — זאוויערציע
אבט. אין קעלץ, קילינסקיעגא 22 (פריהער כא"א 22)
B-cia HAMMERMESSING
KIELCE, Kilińskiego 22.

DOMY W BERLINIE.

Przyjmuje zlecenia na kupno i sprzedaż domów ewentualnie kupuje na własny rachunek, udziela pożyczek hipotecznych, zarządza domami, daje zaliczki na poczet dochodów i gwarantuje dochód

Firma „COSMOPOLIT" G. M. B. H.
BERLIN W 8 Charlottenstrasse 48.

Zarządzający firmą p. ADOLF ENDELMAN będzie w Radomiu w dniu 13 czerwca i przyjmować będzie interesantów w kancelarji Adwokata MARJANA ENDELMANA przy ul. Moniuszki 3.

„DLA ZNAWCÓW"
najwyższy opatentowany gatunek gilz
z trzema watami oraz ustnikiem bezdrzewnym
poleca:
fabryka gilz i bibułek
M. PASCHALSKI,
Radom.

Zarząd Stow. pomocy Biednym Położnicom
Prosi wszystkich członków
o punktualne przybycie na ZEBRANIE
mające się odbyć
w NIEDZIELĘ dnia 12/6 o 4 p. p.
w lokalu ZWIĄZKU KUPCÓW Lubelska № 18
Zarząd.

די פערוואלטונג פון „ועכנערין-פעראיין"
בעט דערמיט אלע מיטגלידער צו קומען
אויף דער **פערזאמלונג**
וועלכע קומט פאר זונטאג דעם 12/6 4 א זייגער נ. מ.
אין לאקאל פון סוחרים-פעראיין לובלינער 18
עס ווערט געבעטען פינקטליך צו קומען!
די **פערוואלטונג**

קהלה-ביודזשעט אויפ'ן יאהר 1927.

די קהלה פערנעמט זיך לעצטענס מיטן אויספערטיגען דעם בודזשעט פאר'ן יאהר 1927.

די גמינע-פערוואַלטונג און דער ראט האָבען שוין צו דעם צוועק אָפּגעהאַלטען עטליכע זיצונגען און וואַהרשיינליך וועט נישט לאנג געדוירען און דער בודזשעט וועט פאַרגעשטעלט ווערען אין די געהעריגע מאכט-אינסטאנצען אויף צובעשטעטיגען איהם. איידער וואָס און ווען, איידער דער ענין פון ביודזשעט וועט אָבער ענדגילטיג ערלעדיגט ווערען, ווילען מיר זיך ווענדען מיט א פּאָר ווערטער אויפ'ן אדרעס פון אונזערע געוועהלטע פרנסים און זיי ווידער א מאָהל אויפמערקזאם מאַכען דאָס, וועגען וואָס מיר האָבען שוין פיל מאָהל געשריבען, און נעמליך אַט וואָס: קודם כל דארף פיל אכט געלעגט ווערען, אז ביים קלאַסיפיצירען און איינטיילען אויף קאַטעגאָריעס די שטאט-צאָהלערס זאָל נישט פאָרקומען קיין טעותים, און מענשען, וועלכע געהערען לויט זייער פאַקטישען בעשטאנד צו נידריגע מדרגות, זאָלען נישט בשעת דאָס אָפּמעסטען דעם שטאט-אָבצאָהל אריבערגעטראָגען ווערען אין די העכערע קלאַסען, ווי דאָס האָט זיך פּראַקטיצירט אין א טייל פאַלען ביי די פריערדיגע ביודזשעטען. אויב אזא טעות האָט א מאָהל נישט איבעריג גוט געווירקט אויפ'ן דעם בע'עולה'טען שטאט-צאָהלער וואָלט אזא פערזעהן אָבער היינט, ביי די יעצטיגע צייט, פיל מעהר פאַטאַלער און שאָדענווידקענדיגער זיך אָבגערופען אויף די געדריקטע און קיים עקאָנאָמיש-עקזיסטירענדע צאָהלערס. ביים שאַצען דעם שטאַט-שטייער מוז איבעדינגט געוואויגען און געמאָסטען ווערען דער ווירקליכער עקאָנאָמישער מצב פון די בעטרעפענדע צאָהלערס. די שאַצערס דארפען דערצו זיין בערופען, זיין גוט בעקאנט אין די לאגע פון יעדען און נישט סתם אויסזויגען אינפאָרמאציעס פון די פינגער, אלענפאַלס טאָר דער ענין פון פעסטשטעלען די „סקלאַדקעס“ נישט בעהאַנדעלט ווערען בחפזון על רגל אחת. עס מוז פאַרזיכטיג און לאַנגזאם געמאכט ווערען.

דאָס איז נומער 1. א צווייטע פראַגע איז, צי עס וואָלט נישט געוואונשען געוועזען דעם בודזשעט צומאכען ווי מעגליך אין שפּאָרזאם אויף א אופן, אז די פּאָזיציעס זאָלען אויסגעפולט ווערען מיט די סאמע נויטיגסטע זאכען. דער „ראָזקלאַד“ וואָלט אין אזא פאַל געווען פערהעלטניסמעסיג נישט גרויס און במילא נישט בעשווערט די שטאט-צאָהלערס, צווישען וועלכע די אונבעמיטעלטע קלאַס פערנעמט א גאנץ אַנגעזעהען אָרט. די גמינע האָט היינט א גאנץ שעהנע הכנסה פון דער שחיטה און זי קאָן דעריבער אין א געוויסע מאָס ערלויבען זיך לכל הפחות דעם „ראָזקלאַד“ צומעסיגען, אפילו ווען מ'זאָל שוין אָננעמען, אַז דער ביודזשעט קאָן שפּאָרזאמער ווי אלע מאָל נישט געמאכט ווערען. די שחיטה-איינקונפט דעקט אַ בעדייטענדען טייל פון די גמינע-אויסגאַבען און די סקלאַדקע, וואָס ווערט געמאכט אויף די שטאַט-צאָהלער'ס איז מעהרסטענטיילס בעשטימט אויף די פערשידענע סובסידיעס, וואָס די גמינע פרעלימינירט פאר געזעלשאַפטליכע, קולטורעלע און פילאַנטראָפּישע אינסטיטוציעס. אין געגעבענעם פאל ווערט כמעט א האַלבער ביודזשעט געדעקט מיט דער הכנסה פון דער שחיטה און דער שטאט-אָבצאָהל קאָן דעריבער אויסגעמאָסטען ווערען אין א בעשיידענעם און שפּאָרזאמען פאָרם.

יעצט נאָך א פונקט, אין טאַקי-וויכטיגער. וואָס אונזערע פרנסים מוזען איינמאָהל פאר אלע מאָהל זיך נעמען גוט אין זכרון אריין. ס'וואָלט שוין די העכסטע צייט געווען אונזערע פרנסים זאָלען פערשטעהן, אז דער שטאט-צאָהלער איז נישט עפּיס א אויטאָמאַט, אָדער עפּיס א מעכאַניזירטער געגענשטאנד, וואָס איז בעשאַפען צוגעבען געלד און אליין האָט ער נישט קיין לעבעדיגע בעדערפענישען; אַז ער דארף דער עיקר נאָר געבען און נישט נעמען, און אַז ער פאָדערט נישט פאר זיך קיין געגענזייטיגע נוצען. אונזערע פרנסים דארפען זיך בעפרייען פון אזא מין איינרעדעניש און ענדליך דערפיהלען, אז דער וואָס צאָהלט געלד, וויל פאר זיין געלד האָבען א געוויסען גענוס, און אז יעדער שטאט-צאָהלער וואָלט זיך געוואונשען צוזעהן פּאָזיטיווע און נוצבאר-אויפגעטהוענע זאכען, פון וועלכע ער פערזענליך, שוין נישט רעדענדיג פון כלל, זאָל אויך קאָנען האָבען א געגענזייטיגען נוץ.

ווי מיר האָבען אויבען אָנגעמערקט, ווערט דער בעדייטענדסטער טהייל, און אפשר דער גאנצער, שטאט-אָבצאָהל פערווענדעט אויף נויטיגע סובסידיעס, וועלכע מוזען אונבעדינגט פיגורירען אין ביודזשעט. עס מוז אָבער צווישען אלע אנדערע סובסידיעס בעשטימט ווערען גרעסערע סומעס, פערשטעהט זיך, אויך אין דער פאָרם פון סובסידיעס, אויף גמילות חסדים, מיט וואָס געדריקטע און רואינירטע סוחרים, האנדווערקער, קרעמער'ס, הענדלער'ס זאָלען זיך קאָנען ארויסהעלפען. אחוץ דעם דארף צווישען די סובסידיעט אויך פערנעמען א אָרט א געהעריגע סומע אויף כובוונצען פאר היגע אָרימע יודישע סטודענטען, וועלכע שטודירענדיג אויף די אוניווערזיטעטען לעבען ביי די ערגסטע מאַטעריעלע בעדינגונגען, ליידענדיג פשוט נויט און דחקות. דאָס זענען היגע יודישע קינדער, מיט וועלכע אונזער ראַדאָמער יודישע געזעלשאַפט וועט א מאָל מיט זיי שטאָלצירען. בשעת יעדער פון די קהלה פראַקציעס פיהרט פּאָלעמיקעס אין דעבאַטען אויסצוקעמפען געוויסע סובסידיעס פאר איהרע „סצעציפישע“ אינטערעסען אלס א נחת רוח פאר איהרע פארטיי גענאָסען... איז עס אָבער פון אלע פראַקציעס בעזאמען די גרעסטע אונרעכט צו פערגעסען פון [illegible] עלעמענטאַרען פליכט, ווי דאָס איז, א בכבוד'ע מאַטעריעלע אונטערהאַלטונג, אין דער פאָרם פון א בעשיידענער סובסידיע, פאר אייגענע אָרימע יודישע סטודענטען, פאר וועמענס גורל די יודישע געזעלשאַפט איז מחויב צו זאָרגען.

איצטער נאָך א זאַך: נישט קיין קלענערער מוז איז דאָס אריינשטעלען א בעפריעדיגענדע סובווענץ פאר א יודישע מאָדערנע און וועלטליכע שולע, וועלכע איז פשוט א נויטווענדיגקייט פאר א גרויסען טייל פון די יודישע בעפעלקערונג אין ראדאָם. פאר וואָס זאָל נישט גענומען ווערען אין בעטראכט די אינטערעסען, די בעדערפענישען, אזוי די עקאָנאָמישע, ווי אויך די קולטורעלע, פון אלע קלאַסען און שיכטען, וואָס בילדען דעם עלעמענט פון די שטאט-צאָהלערס? וואָס פאר א געגענזייטיגע נוצען האָבען פון יענע שטאט-צאָהלערס וואָס זענען א חוץ רעליגיעז, אין אפשר מעהר וועלטליך, מעהר פּראָגרעסיווער און מאָדערנער, ווי רעליגיעז, פאר זייערע געלדער, וואָס זיי טראָגען אריין אין דער גמינע-קאסע? צי דען האָבען זיי פאר זייערע קינדער אנטשפרעכענדע ערציהונג'ס-אנשטאַלטען מיט א וועלטליך-פּעדאַגאָגישען פּראָגראַם, זיי זאָלען קאָנען זאָגען „אָט האָסטו פאר דעם צאָהלען מיר“?

אויבּוואָהל נישט איינמאָהל האָבען מיר וועגען דעם שוין געשריבען, קאָנען מיר פינדעסטוועגען נישט דורכגעהן שטילשווייגענדיג אין יעצטיגען מאָמענט, ווען ס'איז א שעת הכושר, אז אונזער רוף זאָל געהערט ווערען. יעדער גינסטיגע געלעגענהייט איז אונז א שאָד דורכצולאָזען, ווייל מיר האָבען אמונה אין בטחון, אז אונזער קול וועט סוף כל סוף מוזען געהערט ווערען. מיר ערפילען אונזער חוב, האָפענדיג אין איין דערמאָנען אונזערע פרנסים וועגען פיל וויכטיגע אויפגאַבען זייערע. ווייטער דאָס איבעריגע בעלאנגט אין זיי גופא. וועלען זיי וועלען — איז מה טוב ומה נעים, אלא נישט — אין אויך כּשרפאלען. מוז מען ווייטער האָבען א ביסעל סבלנות אין געדולד...

ב. צוויג.

גאַרטען „ŁOBZOWIANKA“

ראדאם, פלאַץ 3-ער מאי 4.

יעדען אווענד א קאָנצערט

ארקעסטער פון 72 פ. פ. איינגאנג פריי.

דער לעצטער מאָמענט!

די נאָך וויגלען די שאַצונגס־קאָמיס־יעס צוזאַמען מיט די זאַכקענער אָנ־הויבט בעאַרבעטען די אַלע „אָרוואַ־לעניעס" פון די בע'עולה'טע שטייער־צאָהלער און עס וועט בעזאָגט ווערען דאָס לעצטע וואָרט וועגען דעם ענד־גילטיגען כמות וויפיל יעדער סוחר און האַנדווערקער מוז גלייך בעצאָה־לען.

עס איז שוין אַ קלאָרע און פעסט־געשטעלטע זאַך, אַז דער גרעס־טער טייל סוחרים זענען שרעקליך בע־עוולה'ט געוואָרען ביי דער לעצטער שטייער־אויסמעסטונג פון דעם 1926 יאָהר. דער גליקליכסטער פון די אַלע איז איצט נאָר דער, וואָס האָט לפחות צו צאָהלען דאָס זעלבע ווי אין 1925 יאָהר. מערסטענס זענען איצט בעשטייערט געוואָרען פיר אָדער פינפאכיג מעהר ווי אין די פערגאַנגענע יאָהרען, וועלכעס וועט געוויס ברענגען צו זייער פולשטענדיגער רואין, ווייל אַנדערע פּנימ'ער אפילו ניט אַזוי פיל וויפיל זיי דאַרפען איצט בעצאָה־לען.

עס איז דורכ'ן ווי בעשטעטיגט געוואָרען אַ נישט בעגרינדעטער און שרעקליכער משפט אויף די אידישע סוחרים, אַז אין דעם יאָר האָט מען געמאַכט אַזאַ קאָלאָסאַלען אומזאַך און מ'איז אַזוי פיל רייכער געוואָרען.

אמת טאַקע דער צענטראַלער סוחרים־פעראיין אין וואַרשאַ האָט צוגעשטעלט אין פינאַנץ מיניסטעריום זיין מיינונג אַז לויט די סטאַטיסטישע ידיעות האָט זיך דער צושטאַנד פון האַנדעל און אינדוסטריע אין פערגאַנגענעם יאָהר געבעסערט מיט דרייסיג פּראָצענט לגבי די פריגע יאָהרען און עס קען זיין, אַז אויף דעם סמך האָט דאָס איצט דער פינאַנץ־מיניסטער פעראָרדענט צו די אַלע שטייער־אַמטען אין פּוילען, אַז מען זאָל פאַרשטאַרקען דעם שטייער־שרויף — דאָס איז אָבער נעוויזען מצד דער צענטראַלע — זאָל זי מיר מוחל זיין — אַ שרעקליכער און פּאַפּאַלער טעות, ווייל זייער אַרויסגעזאָגטע מיי־נונג איז ניט אויסגעהאַלטען און מאַטעמאַטיש ציגלייך פאַר די אַלע פּוי־לישע פּראָווינצען.

מ'קען מסכים זיין, אַז אין די מערב טיילען פון דער פּוילישער מלוכה, וואו עס איז איבערהויפּט אנטוויקעלט דער קוילען־האַנדעל און די שאַכטען־פּראָ־דוקציע איז — אַ דאַנק דעם אַ ענגלי־שען קוילען־שטרייק, וועלכער האָט זיך פּאָרגעצויגען כמעט דעם גאַנצען פער־גאַנגענעם יאָהר — די לאַגע ראַדיקאַל ועבעסערט אפשר נאָך פיעל מעהר ווי עס בעווייזט די סטאַטיסטיק.

עס איז דאָרט איינגאַנצען בעזייטיגט געוואָרען די אַרבייטסלאָזיגקייט, אַלע זענען געווען בעשעפטיגט און עס האָט אויסגעבליט דער האַנדעל און די אינ־דוסטריע.

גאַנץ אַנדערש איז אָבער געווען דער מצב אין אַנדערע שטעדט, וואו דער איינציגער קאָנסומענט איז דורכ־אויס נאָר דער פּויער, וועלכער האָט אין פערגאַנגענעם יאָהר צוליב דער פילשטייגערונג פון קאָרען — דורך דעם עקספּאָרט — און דעם כמעט פּאַבּיליזירטען פּרייז פון די אַלע אַנ־דערע סחורות איינגאַנצען אויפגעהערט צו קויפען, ווייל ער האָט בעסער שפּע־קולירט אויף זיין ערד־פּראָדוקציע. אַזוי אַרום — קען מען זאָגען האָט דער האַנדעל אין די געגענדען אפשר אין אַ געוויסע מאָס זיך פערערגערט אָבער אַלטנפאַלס – נישט בעסער.

די יודישע מיטגלידער פון די שאַ־צונגס־קאָמיסיעס איז איצט לייכטער צו פערטיידיגען די יודישע אינטערעסען, ווייל איצטיגען מאָהל איז די גאַנצע שטייער־אויסמעסטונג געווען בעגרינדעט אויף זאַכליכע בעווייזען, ווען זיי וועלען זיך ניט האַלטען פאַר די שוואַ־כע און דערשראָקענע, וואָס זינגען נאָר „מה יפית" דעם פּריץ און אויסנוצען זייער אויטאָריטעט און קראַפט, ווייל זייער שטימע און מיינונג איז דעצי־דירענדיג אפילו פאַר דעם שעף פון שטייער־אַמט.

זיי מוזען אויך וויסען, אַז דאָס איצטיגע ביסעל סוחר'טום איז שוין דער יתר הפליטה פון דעם קריזיס, וועלכען מיר האָבען אַלע איבערגעלעבט און פון זייער איצטיגען פערטיידיגען איז אָפּ־הענגיג זייער גאַנצע עקזיסטענץ, זייער גאַנצע האָפנונג אין דעם איצטיגען לעצטען מאָמענט איז נאָר געווענדעט אויף איי... אידישע מיטגלידער — אַז איהר זאָלט זיי ראַטעווען און אָפּהאַלטען פון זיי די שווערע שטייער משא ואם לאו מוזען זיי אונטער־גיין.

אַלע פעלערן און טעות'ן וועט איה־ר זיך בעגאַנגען דעם ערשטען מאָל מיזט איהר איצט אויסבעסערן.. צלי־מענס איינען זענען איצט געווענדעט נאָר צו אייך און ערוואַרטען אייער ענטפער.

עס איז איבער ניט נאָר אַ פּראָגע פון דעם אומגערעכטען אויזאַך־שטייער, פון איהם איז אויך אָפּהענגיג אַ גאַנצע רייהע אַנדערע שטייערען, וועלכע מען מוז שוין אויך גלייך צאָהלען. שטרענגט אן אייער ואַיצט ענערגיע נישט צו דערלאָזען צום אונטערגאַנג פון אייערע אַזוי אויך וואַנירטע ברידער.

עס קלאָגט שוין די לעצטע שעה פון זייער מענלעכער הילף, וועמענס ביטערער גורל עס ליגט נאָר אין אייערע הענד, זעהט אַז איהר זאָלט קענען מיט אַ ריינעם געוויסען זאָגען „ידינו לא שפכו את הדם"...

א. סטריכער.

ווער עס שוינט זיין געזונד און די נערווען,
וועמען עס געהט אָן דאָס דויערהאַפ־טיגקייט און שפּאָרזאַמקייט פון די שיך, וועמען ס'ענטציקט דער רוהיגער, עלע־גאַנטער און עליאַסטישער גאַנג,
דער וועט נור טראָגען
אָבצאַסען
און זוילען גומענע
פון די פירמע
„BERSON"

י. אָבערזשאַנעק.

כ'האָב געפּאַקט!

מיט צוויי וואָכען צוריק האָב איך דאָך אייך צוגעזאָגט, אַז ווי באַלד ס'וועט זיך מיר איינגעבען צו בעקומען אַ זומער־וואוינונג, לויט מיין ווייבס פאָרשריפטען, וועל איך אייך מבשר בשורה זיין. איך בין אין דעם פּרט נישט קיין ראַדאָמער סוחר: כ'בין „פּלאָוונט", געזאָגט איז געזאָגט — איך האָב שוין מיט מזל אַ זומער־וואוינונג מיט אַלע ווינאַרעס: פון פּאָרענט — וואַלד מיט קושאָקעס, פון אונטען — אַ וואַסער מיט אַ פּליאַזשע, ביי די זייטען — אַ ברעג האָלץ, אַזוי ווי מיין ווייב מיט מיינע טעכטער האָבען געבאָטען.

אַ חוץ די אַלע מעלות, האָט מיין זומער־וואוינונג נאָך אַ זעלטענע מעלה, וואָס דאָס האָט אַ פאַר מיר אַ קאָלאָסאַ־לע בעדייטונג — אַ קאַמער!

איר ווייסט, וואָס דאָס הייסט אַ זומער־וואוינונג מיט אַ קאַמער? אַ קאַמער אויף אַ זומער־וואוינונג איז גאָר נישט צו בעצאָהלען, ס'גאַנצע געלד איז ווערט אַ קאַמער, אַ קליינינקייט אַ קאַ־מער!

אַ זומער־וואוינונג מיט אַ קאַמער ראַ־טעוועט מיך פון אַלע צרות, כ'פאָהר אַרויס צו מיין ליעטניסקע מיט אַ רו־היגען קאָפּ, כ'בין געזיכערט פון אַ קאַטאַסטראָפע, די קאַמער טערהיט מיך פון פערשידענע צרות.

וואָרום אַ זומער־וואוינונג נעם איך דאָך נישט פאַר מיר, נישט פאַר מיין ווייב, נישט פאַר מיינע טעכטער, צו וועלכע כפּרות דאַרף איך אַ זומער־וואָ־נונג? אין מיין ווייב אפילו מיינע בּוג־רית'ען גייט אזוי שפּאַרק אין לעבען אַ זומער־וואוינונג, וואָס איז? אין דער ששאָדט האָבען זיי חלילה קיין אַפּעטיט נישט? נאָר וואָס דען? — געפּפּ! אַ זומער־וואוינונג דינגט מען דאָך נאָר פאַר געסט, אָבּאָל פערבעט זיך מיין ווייבס איה־ס שטאָם־געסט, אָבּאָל קומען צו מיינע טעכטער זייערע קאָלעגעס און קאָלעזשאָנקעס, פאַר יעדען שטאָם־גאַסט, פאַר יעדען קאָלעגע מיט דער קאָלע־זשאַנקע מוז מען מאַכען אַ „וויגאָדנעס" געלעגער, אויף דער זומער־וואוינונג קען מען דאָך קיין חזיר נישט זיין, מ'דאַרף דאָך די געסט מהנה זיין, מ'מוז זיי דאָך אופירענעמען, זיי זאָלען וועלען קומען נאָכאַמאָל...

אַז ס'איז נישטאָ אַ קאַמער איז טאַקי ביטער, נישט איינמאָל האָב איך ביי אַזאַ „נאָשטשאַסנע זיאַזד" געגעבטיגט צוזאַמען מיט די קאָזעס — אין דער סטאָדאָלע, אָדער ווי אַ בעל־תשובה – אויפען מיש פון דער וואָרענדע..

אַז ס'איז אָבער דאָ אַ קאַמער, לאָז איך דאָס פייגעלע זאָרגען, איך האָב אַ פּצווגים אַפּאַרטאַמענט ספּעציעל פאַר מיינעטוועגען, ווי ס'זאָל נישט זיין, ווי ביווט מ'זאָל נישט זיין מיין שבת און זונטאָג — טאָוואַזשיסקיע בין איך גע־זיכערט, מיין „שיפּיאַלניע" וועט מיר שוין קיינער נישט אָנעקסירען...

אַז איך האָב געזעהען אַ קאַמער, בין איך צוגעפאַלען, ווי צו אַ גבראַ־טענעם.

שטעלט זיך פאָר אַזאַ גליקליכער צופאַל: פאַר מיין ווייבעל — וואַלד מיט קושאָקעס, פאַר מיינע טעכטער — וואַסער מיט פּליאַזשע, מיט באָד־חעמד־לעך אַ וויגאָדנע אַיט פאַר געסט, און פאַר מיר — אַ קאַמער...

וואס הערט זיך אין ראדאם.

זיצונג פון קהלה-ראט.

אויסגעקליבען א פינאנץ-קאמיסיע צו בעקענען זיך מיט'ן בודזשעט פאר'ן לויפענדען יאהר 1927. — ווידער נייע שוחטים. — פראצעס צווישען דער גמינע מיט ה' קאסטענבערג אין העכ-סטען אדמיניסטראטיווען טריבונאל.

דעם פאריגען שבת-צו-נאכט איז אויף דער זיצונג פון קהלה-ראט בעטראכט געווארען די פראגע פון בעשטעטיגען דעם בודזשעט פארן לויפענדען יאהר 1927.

די זעלבע פראגע איז דורכ'ן ראט שוין איינמאהל בעהאנדעלט געווארען. נאך אויף א פריהערדיגער זיצונג האט די גמינע-פערוואלטונג פארגעשטעלט דעם ראט איהר אויסגעארבייטען בודזשעט מיט אלע פאזיציעס. און פער-לאנגט איהם צו בעשטעטיגען. דער בודזשעט איז דאן דורכ'ן ראט נישט בעשטעטיגט געווארען דערפאר, ווייל דער ראט האט זיך ארויסגעזאגט. אז דער נייער בודזשעט זאל נאך א מאהל בעטראכט ווערען פון דער פינאנץ-קא-מיסיע בשותפות מיט דער פערוואלטונג. די לינקע האט זיך א בנים געפיהלט דערפון בעליידיגט און דעם בעשלוס פון ראט נישט אויסגעפיהרט. און נישט דעלעגירענדיג איהר'ס קיין פארשטע-הער צו דער צוזאמענארבייט מיט דער פינאנץ-קאמיסיע, האט במילא די פי-נאנץ-קאמיסיע נישט געקענט ערפילען איהר מיכיע און די פראגע פון בע-שטעטיגען דעם בודזשעט איז דערי-בער נאך א מאהל ארויסגעשווימען אויפ'ן טאג-ארדנונג פון דער לעצטער ראט-זיצונג. די פריהער האט דער ראט אויך דאס איצטיגע מאהל זיך געהאל-טען פעסט ביי זיין אנגענומענער בי-שלוס, אז דער בודזשעט מוז נאך א מאהל רעדאגירט ווערען פון דער פי-נאנץ-קאמיסיע. דער דאקטאר ה' הור-וויטש וויל נאר מילדערען דעם נאמען און אנשטאט פינאנץ-קאמיסיע, לייגט ער פאר, ס'זאל הייסען א פערשטענדי-גונג'ס קאמיסיע. דאקטאר ה' איידעלבוים, איז געגען דעם פארשלאג פון ה' הור-וויטש, צוליב דעם, אז ביים פאראיאה-ריגען בודזשעט איז אויך געשאפען געווארען א פערשטענדיגונג'ס-קאמיסיע און קיין האידווערקער-פארשטעהער האט מען נישט איינגעלאדענט. ביי דער אב-שטימונג געהט דורך דער פארשלאג וועגען א פינאנץ-קאמיסיע און דער פארזיצענדער ה' פרענקעל ערקלערט דאן, אז אין פאל ווען די פערוואלטונג וועט ווייטער נישט שיקען איהר'ס קיין פארשטעהער אין דער קאמיסיע, האט די פינאנץ-קאמיסיע רעכט צו ענדערען לויט איהר איינזעהען די פאזיציעס פון בודזשעט.

נאכדעם ווי די בודזשעט-פראגע איז ערלעדיגט, לייענט דער פארזיצענדער פאר א מעלדונג פון העכסטען ארמיניסטרא-טיווען טריבונאל, אדרעסירט אויפ'ן נאמען פון ווארשאווער אדוואקאט פאז-נאנסקי, אלס עומד מצד דער קהלה, אז דעם היינטיגען פרייטאג דעם 10-טען קומט אין טריבונאל פאר דער פראצעס וועגען דער אנקלאגע פון ה' גאלדבלום א. אנד. מכח פסל'ען די וואהלען פון הרב שטיינבערג. אין דער מעלדונג ווערט געזאגט, אז צום פראצעס דארפען זיך אלס כערעינטערעסירטע בדדים שטעלען צוויי פארשטעהער פון דער קהלה, ווי אויך דער רב יצחק שטיינ-בערג.

צום סוף פון דער זיצונג טראגט דער פערוואלטונג'ס-מיטגליד, ה' ווייסמאן, אריין א פארשלאג, אז דער ראט זאל דעלעגירען דריי פערזאהן אין דער שוחטים-קאמיסיע, מהמת ס'איז פארגע-קומען זעהר וויכטיגע זאכען. דאקטאר ה' פישמאן בעט א אויפקלערונג וועגען די פארגעקומענע וויכטיגע זאכען, כדי צו וויסען אויף וועלכען צייט מ'ברויך מענשען. דאקטאר ה' שמואל קארמאן בוביייזערט זיך שטארק אויף דער „העזה” פון ה' פישמאן פאר וואס ער ברויך אלץ וויסען און ער האט נישט קיין צוטרוי צו דער פערוואלטונג. אויך דאקטאר ה' לוקסענבערג פערשטעהט נישט פאר וואס ביי די קלענסטע זאכען מוז זיין אנ'אפאזיציע און שטענדיג מוז אויף זיך נעמען די דאזיגע ראל דער ה' פישמאן. ה' פישמאן פערשטעהט אבער נישט די אורזאך. פאר וואס די אנדערע ה"ה דאקטארעס ווילען עס דוקא האלטען בסוד און ער פערלאנגט דורכ-אויס ס'זאל ערקלערט ווערען וועגען וואס אייגענטליך עס האנדעלט זיך. אפשר וועט דער אינהאלט פון דער דרינגליכ-קייט פאדערען מעהר ווי דריי, פאר-שטעהער פון ראט.

דער דרינגענדער פארשלאג פון ה' הייסמאן ווערט דאן אויפגעקלערט און דער ראט דערוויסט זיך, אז דא האנ-

---

אהיימגעקומען קוים א לעבעדיגער פון דער שווערער נסיעה, איך בעוויין נאך נישט צו עפענען די טיהר, בעפא-לען מיך מיינע פון אלע זייטען: נו? שוין? וואו?

— כ'האב געפאקט! זאג איך מיינע לופט-דורסטיגע אן א בשורה. שוין דא א קוויט אין טאש.

דא האבען מיך מיינע ארומגערונגעלט, און מיר גענומען בעווארפען מיט שאלות: „א וואלד איז דא?” — רייסט מיך מיין ליעטניטשקע ביי די לאצען — „אבער א וואלד שוין איינמאהל א וואלד!” — „א סאסנאוויער, אדער א דעמבאווער”? שטייט פסדר מיינע צו מיר צו — איך בין נישט, זאג איך קיין סטאליאר, איך בין נישט קיין מבין אויף געהילץ-זאכען... אבער וואו איינקבוליייען זיך איז דא? לאזט זי מיך נישט קומען צום פסוק „גאוויס, דא דו דארפסט דאך, זאג איך, „אופאטשינעק”...

מיינט איזור, אפשר, אז „מיינע האט מיך שוין אבגעלאזט, ווערן זי האט מיך גענומען בעשיטען מיט פראגען: — דער ווירט איז א פיער? — האט דען, זאג איך, כ'וועל דיר דינגען ביי א דאק-טאר?

— א בהמה, צו מעלקען איז דארט דא?

— געוויס, איך וועל דארט זיין.

— און א פריזירער איז דארט דא דערגעבען?

— אפשר האב איך געדאכט פרעגען צי ס'איז דארע דא אנ'אקושערקע אויך?..

— כ'פערשטיי נישט, — גייט מיינע ארויס מיט איהר דעליקאט פזר-שטימע-לע: — א מאנכפערשוין זאל נישט ריי-כען, אז א זומער-וואוינונג אהן א פרי-זיער איז קיין גראשען נישט ווערטה! וואו וועל איך יעדען פרייטאג, — זאגט די — מיך ראזירען?... דאס הייסט א מעשה בהמה?

קוים זיך אבגעפערטיגט מיט מיין ליעטניטשקע, האבען זיך צו מיר גע-וואשען מיינע בוגרותן. זיי זאלען זיך מיר עלטערען אין פרייד:

— טאטעשי, די קאמפיעלעס זענען דארט „אגולניקאווע”? קאמפיעלאווע קאסטיומען ועגען נישט „קרעמפיאנצע”? פיזשאמעס זענען דארט „פשיענטע”? זענען כאטש דא „גאראזשע כלאבצעס”?

די אלע שאלות פון מיין ווייב מיט די טעכטער זענען מיר אין איין אויער אריין און פון צווייטען אויער ארויס. פאר מיר איז וויכטיג — דאס שטאלז...

דא הויבט זיך ערשט אן דאס אמת'ע געדיכטע: זייט כ'בין געקומען מיט מיין אוצר, האב איך אנגעהויבען צו ציילען כפירה, איך האלט אין איין „ציילען”. כ'צייל פאר די שניידערין, פאר די ניי-טארין, דעם שוסטער, כ'צייל אזוי פיל, אז כ'האב שוין אינגאנצען פערגעסען, וואו כ'האלט אין דער וועלט.

די שטוב איז פערוואנדעלט געווארען אין א „שוואלניע”, א גאנצער לאגער מיט כל-ערליי מיתה-משונה-קאלירען, עטאמינע, פאפעלינע, פערשידענע מוכ-טערען און דעסענען, טערקישע בלומען, כינעזישע מאלערייען, גרעקישע צאצ-קעס, רויט, בלוי, גרין, כאלעדין, קא-נארקאווע און אמאראנטאווע, פאסקלעך, שטרייפעלען, פינטעלעך, קעסטעלעך זון פלעסטערלעך, א גאנצע פארבען קא-לעקציע, ווי א רעגען-בויגען...

גאנצע טעג שטייט מען ביים שפי-געל און מען מעסט, וויעמשאראווע, דזשיענגע, ספאצעראווע, דאראווע און ויזיטאווע, די מאשין קלאפט, דאס איי-זען פרעסט, די שער שניידט, מיינע מיט די טעכטער זיצען גאנצע טעג איי-בער'ן מאדע-זשורנאל, ווי א פרומער יוד, להבדיל ביי א שווערען תוספות. מ'האלט אין איין „לערנען”. סטענגעלעך, קאראלקעס, פליטערלעך געמארפעשטעס, געצויגען, פערנומען. איך זאג אייך: א גאנצע מעכאנישע פאבריק!

ווען ס'זאל צו מיר די טעג אריינפא-לען א קאנטראלער פון „אוזשאנד סקארבאווי”. וואלט ער מיך זיכער גע-הייסען אויסקייפען א פאטענט פון צוויי-טער קאטעגאריע, און ער וואלט טאקע געווען כשר גערעכט, — אהן עניו-הרע אזא לאגער, א פאבריק מיט אזא פארע!...

הקיצור, ס'איז ביי מיר זייט עטליכע טעג — ספירה: מיין ווייב ציילט דאס געלט, מיינע טעכטער ציילען — די קליידער, און איך — צייל די טעג. עס זאל שוין נעמען א סוף צו מיין „פאבריק”, ווען ס'וועט שוין אמאהל אויפהערען מיך צו [illegible] פאר די אויגען פון די כינעזישע, טערקישע און גרעקישע פארבען, ווען כ'וועל שוין פארט אמאהל פטור ווערען פון די עטא-מינע, פאפעלינע און מיני-בשמים.

יא, רבותי, כ'האב גאר פערגעסען וואו כ'האלט. אפשר האט איהר א גמילות-חסד אויף שבת?...

[illegible]

רעדט זיך וועגן אנגאזשירען נייע שוחטים ה' קעסטענבערג (א שטארקער אנהענגער פון נייע שוחטים) רעדט דאן ארום באַרייכט די נויטווענדיגקייט פון אויפנעמען נייע שוחטים. ער ערקלערט, אַז צוויי שוחטים, זיי ה"ה פישעל צוקער און ישראל יצחק הירשמאַן זענען אריבער אין עמעריטור און אויפגעהערט צו שחט'ען, און די שוחטים אלעזר און בינם זענען קראנק. און היות ווי אין ראדאָם איז געבליבען בס'ה 3-2 שוחטים בכן האלט ער, אז דאָס אויפנעמען נייע שוחטים איז ממש א נויטווענדיגקייט און מ'קאָן מעהר נישט וואַרטען.

דער ראט בעשליסט, אַז די רעליגיעזע קאָמיסיע, וואָס האָט אמאָהל עגזיסטירט ביי דער גמינע, זאָל צוריק טהעטיג ווערען און ערלעדיגען דעם ענין. דערביי נעמט דאָס וואָרט דאַזאָר ה' איידעלבוים, וועלכער פרעגט, אויב מ'רעדט שוין וועגען נייע שוחטים אין קאָמיסיע, פאר וואָס האָט די קאָמיסיע, וועלכע האָט געהאט די אויפגאַבע צו ערלעדיגען די פראגע מיט'ן שוחט ר' העניך הערץ — נאָך ביז יעצט קיין שום ענטפער נישט געגעבען. ס'איז א געשיכטע, זאָגט ווייטער ה' איידעלבוים, פון צוויי יאָהר און דער ענין שטעהט נאָך אלץ אויף א טויטען פונקט. דאַזאָר איידעלבוים פאָדערט דעריבער אויף, אז די זעלבע ניי געשאַפענע קאָמיסיע זאָל זעהן די פראגע פון ר' העניך שוחט דעפיניטיוו צו ערלעדיגען ווי אמשנעלסטען, דען אויב עס הערט זיך וועגען אויפנעמען נייע שוחטים זאָל די פראגע וועגען א אייגענעם בן-עיר נאָך פריהער ערלעדיגט ווערען. דער פאָרשלאג פון ה' איידעלבוים ווערט דורכ'ן ראט איינשטימיג אנגענומען און ס'ווערט בעשלאָסען, אז די זעלבע קאָמיסיע זאָל אזוי גוט די, ווי יענע פראגען ענדגילטיג ערלעדיגען.

ה' קעסטענבערג'ס ווענדונג צו דער גמינע מ'זאָל איהם אריינשטעלען אין נייעם בודזשעט.

ה' קעסטענבערג האָט זיך געווענדעט צו דער גמינע מיט א בריעף, (געשריבען אין פויליש) אין וועלכען ער בעט אריינצושטעלען זיין פריהערדיגע פענסיע אין נייעם בודזשעט פון יאָהר 1927. ה' קעסטענבערג מאָטיווירט זיין בקשה דערמיט. וואָס דער סכסוך צווישען איהם מיט דער גמינע איז נאָך נישט געלייזט און דארף נאָך אין העכסטען אדמיניסטראטיווען טריבונאל בעהאנדעלט ווערען. דער בריעף איז אין תחילת געשריבען א ביסעל שארף און לאָזט זיך אויס אין א טאָן פון תחנונים. ער ווייזט נעמליך אָן, אז ער ברויך אויסהאלטען א פאמיליע פון 10 מאן און אז ער געפינט זיך אין א מאטעריעלע קריטישע לאגע.

ווי מיר הערען, זאָל זיך ה' קעסטענבערג האָבען געווענדעט אין סטאַראָסטווא מיט א אָנקלאגע געגען דער גמינע, פאר וואָס זי האָט איהם אויף זיין ווענדונג ביז היינט נאָך נישט געענטפערט.

דער וויצע פרעזידענט זאָל נאָך א מאָהל געוועהלט ווערען.

ווי מען שמועסט, האַלטען די וואהלען פון וויצע-פרעזידענט נאָך א מאָהל איבערגעהן. די סיבה זאָל זיין, וואָס די ראטמענער פון רעכט'ס אין צענטער זענען איינגעקומען צו דער מאכט מיט א פראָטעסט, אַז צווישען די 20 שטימען, וואָס דער נייער וויצע-פרעזידענט אושעמבלא (פ. פ. ס.) האָט בעקומען, איז איין שטים געווען פונ'ם היינט געוועהלטען פרעזידענט ה' גזשעטשנאראָווסקי, וועלכער, זאָל לויט די וואהל-פאָרשריפטען, נישט האָבען געטאָרט זיך בעטייליגען אין די וואהלען נאָכדעם ווי ער איז געהאט פריהער פאר די וואהלען פון וויצע-פרעז. אויסגעוועהלט געוואָרען אלס פרעזידענט און במילא איבערגענומען די פונקציע אלס מאגיסטראט-בעאמטער. אין אזא פאַל ווען די שטים פון ה' גזשעטשנאראָווסקי פאלט אָפּ, בעקומט דער וויצע-פרעזידענט נישט מעהר ווי 19 שטימען און לויט דער אלגעמיינער צאָהל פון 39 ראטמענער אין שט.-ראט וואָלטען די 19 שטימען געווען נאָך ווייניגער פון העלפט און נישט געהאט קיין דעצידירענדען כח.

א וועט-שפיעל אויף פריזען צווישען אלע ראדאָמער ספאָרט-קלובען.

(קיין איין יודישער ספאָרט-קלוב נישט בעקומען קיין פריז).

ש) דער היגער רויטער-קרייץ האָט היינטיגען דינסטאג, דעם צווייטען טאָג שבועות, איינגעאָרדענט אויפ'ן פלאַץ פון 72 פולק, א אונגארישער 15-מינוטיגער וועט-שפיעל צווישען אלע ראַדאָמער ספאָרט-קלובען, בעשטימענדיג דריי פריזען, פאר די יעניגע ספאָרט-שפילער, וואָס וועלען זיך אויסצייכנען אין זייערע מעטשען.

פארן אנהייבען דעם מעטש-שפיעל האָט זיך געבילדעט א ספעציעלער קאָמיטעט, וואָס זאָל טיילען די פריזען אין וועלכער האָט אויסגעטיילט די קלובען, ווער מיט וועמען עס זאָל שפיעלען. דאָס בעשטימען די געגענזייטיגע מאַנשאַפטען איז פאָרגעקומען דורך א גורל. יעדער פאָרשטעהער פון זיין קלוב האָט פריהער ארויסגעצויגען א קוויטעל, וואָס האָט אָנגעוויזען דעם נאָמען פון זיין פארטנער, דעם געגנערישען צד.

די 7 קלובען זענען בעשטאנען פון דריי קריסטליכע און 4 יודישע. לויט'ן גורל איז אויסגעקומען צו שפיעלען די ערשטע, די ספאָרט-קלובען ראַדאָמיאַנקא—מכבי. דער רעזולטאַט פון שפיעל איז געווען 1:0 לטובת ראַדאָמיאַנקא. אינטערעסאנט איז, אַז דער געוואונענער „גאָל" איז געווען א שטראָף-שטאָס געגען „מכבי" צוליב דעם, וואָס זיינער א בעק האָט מיט די הענד אָנגערוהרט די פיולקע. די מכבי-שפילער האָבען דעריבער נישט געוואָלט אנערקענען דעם שטראָף-אורטייל פאַר אַ דעצידירענדען אויסגאנג פון וועט-שפיעל און אלס פראָטעסט פערלאָזט דעם קאמפּפ'ס-פלאַץ, לאָזענדיג ראדאמיאנקא דורכפיהרען דעם „גאָל" אָהן שום שוץ און אָהן געגענשטעלען זיך. אפילו דער טויערמאן פון „מכבי" האָט זיין פאָזיציע נישט פערטיידיגט און צוזאמען מיט זיינע חברים פערלאָזט דעם פלאַץ. דער פראָטעסט און דאָס נישט שטעלען קיין ווידערשטאנד פון מכבי האָט אבער נישט געענדערט די לאגע און דער ריכטער האָט אנערקענט דעם „גאָל" אלס א ריכטיגען לטובת ראַדאָמיאנקא.

דער צווייטער מעטש איז פאָרגעקומען צווישען טשארני—בר-כוכבא. דער מעטש האָט אָנגעהאַלטען 15 מינוט. פון די בר-כוכבא שפילער האָבען זיך אויסגעצייכענט די מיטעל-שטורמער, אָבער צוליב דעם שלעכטען שפילען פון די פערטיידיגער איז בר-כוכבא בעזיגט געוואָרען פון געגנער, מיט 1:0 און אזוי נאָך דאָס ב"כ פערלוירען אלע שאנסען צוגעווינען א פריז.

דער דריטער מעטש איז פאָרגעקומען צווישען די ביידע יודישע קלובען השחר—מאָרגענשטערען (יוטשניא). טראָץ די גאר יונגע כחות פון השחר-מאַנשאַפט בעזיצט ער א שענע טעכניק מיט וואָס ער בעזיעגט זיין עלטערען געגנער 1:0. דעם פיערטען מעטש שפילען ראַדאָמיאַנקאַ—השחר. נאָך דער שעהנקאָמבינירטער פערטיידיגונג מצד השחר געלינגט דאָך דעם געגנער צו בעזיגען איהם מיט 2:0. דער פינפטער מעטש קומט פאָר צווישען די שטאַרקסטע קלובען ר. ק. ס. און טשארני. נאָך א פערביטערטען קאמפּף פון ביידע צדדים אין משך פון א שעה צייט ווערט טשארני בעזיעגט פון זיין געגנער מיט 1:0.

אין אזא פאַל האָבען קאנדידירט אויף דריי פריזען פאָלגענדע 4 קלובען: השחר, ראדאָמיאַנקא טשארני און ר. ק. ס. דער קאָמיטעט האָט דעריבער בעשלאָסען, אז אויפ'ן דריטען פריז דארפען קעמפען השחר—טשארני, דערפאר, וואָס זיי האָבען געוואונען און פערשפּילט. אויף דער 5-ער מינוט געלינגט דעם יונגען ספאָרט-קלוב השחר צו נעמען א „גאָל" ביי זיין געגנער. נאָך דער פויזע אָבער שטארקט זיך טשארני און מאכט 2 „גאָלען". אזוי נאָך בעקומט „טשארני" דעם דריטען פריז. נאָכדעם ווי אויף די צוויי געבליבענע פריזען קאָנקורירען צווישען זיך ראדאָמיאַנקא—ר. ק. ס. ווער ס'זאָל בעקומען דעם ערשטען פריז און ווער דעם צווייטען, בעשטימט דער קאָמיטעט א צווייטען מעטש צווישען די ביידע מאַנשאַפטען. נאָך א שעה'דיגען קאמפּף געלינגט דער ר. ק. ס. צו בעזיגען זיין שווערען געגנער מיט 1:0. אזוי נאָך האָט ר. ק. ס. בעקומען דעם ערשטען פריז און ראדאָמיאנקא — דעם צווייטען.

א זעלבסטמאָרד אויף דער נייער-וועלט.

אין ווארשא, אויף נייע-וועלט 15, וואוינט ביי די עלטערען דער 19-יעריגער קאַזשימיערזש מ. קראנק אויף מעלאנכאָליע און נערווען אויף אזא מדריגה, אז ער האָט שוין עטליכע מאָהל געפּרובט בעגעהן זעלבסטמאָרד און 3 מאָל האָט מען איהם שוין צוריקגעצויגען פון פענסטער בעת ער האָט געוואָלט ארונטערשפּרינגען פון 2-טען שטאָק און אזוי ארוב א ענדע מאכען מיט'ן לעבען. עס איז צונויפגעלאָפען זיך א גרויסער עולם. דער דאָקטאָר פון א פריוואַטע פּאָגאָטאָוויע האָט פעסטגעשטעלט, אז דער זעלבסטמערדער האָט צום גליק זיך נור לייכט פערוואונדעט.

זיינע עלטערען האָבען שפּעטער מודה געווען, אז אין דעם זאָרג פאר'ן לעבען פון זייער זוהן האָבען זיי שוין לאנג בעזאָרגט זיינע שיך מיט גומענע פּאָדעשוועס און זוילען פון דער פירמא „בערסאָן", וועלכער, אלס אידעאל עלאסטיש און פּראקטיש האָבען זיך ארויסגעוויזען אלס רעטונגס-מיסעל אפילו אין איבענדערמאָנטען טראגישען פּאַל.

קעלצער אבטיילונג.

דער האנדווערקער-צוזאמענפאהר פון דער קעלצער וואיעוואודזטווע.

דאנערשטאג דעם 2-טן ד. מ. איז אין לאקאל פון היגען האנדווערקער-פעראיין פארגעקומען א צוזאמענפאהר פון האנדווערקער פון דער גאנצער קעלצער וואיעוואודזטווע.

אין צוזאמענפאהר האבען זיך בעטייליגט אלס פארשטעהער פון דעם ווארשאווער צענטראלען האנדווערקער-פעראיין ה' מויערינג.

אין פרעזידיום זענען געוועהלט געוואָרען די ה"ה בלום (אלקוש) ש. סטראָוואשינסקי (קעלץ) און אדלער (שידלאָוויעץ) אלס סעקרעטאר ווייגענשפערג (אסטראָוויעץ)

נאכדעם ווי עס האבען בעגריסט דעם צוזאמענפאהר ה' ראָזענבלום אין נאמען פון דער קהלה, ראָזענבערג, זיידמאן (סוחרים-פעראיין) לייכטער (שניידער-פעראיין) גוטמאן (בוי-פאך) לאקס ([illegible]) פאניטא (קאשעמאכער) און מיצענמאכער (בעקער-פעראיין) בעקומט דאס ווארט צו זיין רעפעראט וועגען שטייערן-פראגען ה' מויערינג.

אין א לענגערען און זאכליכען רעפעראט האט ה' מויערינג זיך געשטעלט אויף אלע שטייערן-פראגען, וואס קענען אינטערעסירען די האנדווערקער און האט אנגעוויזען די מיטלען, וועלכע דארפען אנגענומען ווערען, כדי צו לינדערען די שווערע לאסט פון שטייערן, וואס דריקען דעם האנדווערקער.

איבער'ן רעפעראט האט זיך אנטוויקעלט א דיסקוסיע, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט די ה"ה בערמאן (פיליץ), ראקאָווסקי (פינטשעוו), קאץ ([illegible]), מיאָדאָווער (שטשעקאָצין), ראָזענבלום (זאווירטשע), ציפפאליסט (סטאָפניץ), אייזענבערג (קאָנסק), מיבסנמכר (קעלץ), בלום (אלקוש), לאקס (קעלץ), בערמאן (סאָסנאָוויעץ), פינקעלשטיין ([illegible]), ווייגענשפערג (אסטראָוויעץ), גוטמאן (קעלץ) און סטראָוואשינסקי (ראדאָם).

ה' מויערינג האט אויף אלע פארוואורפען און פראגען געענטפערט און אבגעשטעלט זיך נאכאמאל אויף דער צעכאָ-פראגע, וועלכע דראהט אין די עגזיסטענץ פון יודישען האנדווערקער.

נאכ'ן רעפעראט פון ה' ש. סטראָוואשינסקי איבער ארגאניזאציע-פראגען, זענען אנגענומען געוואָרען א גאנצע רייהע רעזאלוציעס. צווישען אנדערע וועגען צוזאמענ[illegible]. עס איז אויך געוועהלט געוואָרען א דעלעגאציע צום פרעזעס פון דער שטייער-קאמער.

די וואהלען פון א ראיאָן-קאמיטעט זענען פארלויפיג נישט איינגעגאנגען ערלעדיגט געוואָרען. עס זענען נור פעסטגעשטעלט געוואָרען, וועלכע שטעדט זאָלען זיין פארטרעטען אין קאמיטעט מיט דעם איז די קאנפערענץ שפעט ביינאכט געשלאָסען געוואָרען.

* * *

צופארנעס איז די דעלעגאציע, וואס איז בעשטאנען פון די ה' מויערינג (ווארשא), ראָוויצקי (קעלץ), בלום (אלקוש), טאפיאל (יענדזשעיוו) ווייגענשפערג (אסטראָוויעץ) און פינקעלשטיין (זשארקי) אויפגענומען געוואָרען דורכן פרעזעס פון דער שטייער-קאמער ה' קאשטשעלעצקי וועמען זיי האבען איבערגעגעבען די פאסטולאטען פון יודישען האנדווערקער, ווי אויך א ליסטע פון די האנדווערקער, וואס זענען טאקע בעעוולה'ט געוואָרען דורך די שטייער-אמטען. דער פרעזעס פון דער שטייער-קאמער האט מיט גרויס אויפמערקזאמקייט אויסגעהערט די דעלעגאציע און צוגעזאגט אלע גערעכטע פאָדערונגען צו ערפילען.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון „הזמיר".

שבת איז אין לאקאל פון סוחרים-פעראיין פארגעקומען די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון „הזמיר".

געעפענט די פערזאמלונג האט ה' זימנאָוויאדא און פארגעלעגט אלס פארזיצענדער ה' מ ראָוויצקי, וועלכער ווערט איינשטימיג געוועהלט. אלס אססעסארען לאדענט ער איין די ה"ה פרישמאן און ווינצוויינג און אלס סעקרעטאר ה' מינץ

נאכ'ן בעריכט פון ה' זימנאָוויאדע איבער דער טעטיגקייט פון „הזמיר" און פון ה' מאכעל אין נאמען פון דער רעוויזיאנס-קאמיסיע זענען פארגעקומען די וואהלען. עס זענען אריינגעשטעלט געוואָרען 3 ליסטעס אין רעזולטאט פון די וואהלען זענען געוועהלט געוואָרען אין דער פערוואלטונג די ה"ה זימנאָוואדע, רייזמאן, מאשקאָוויץ, זייסמאן, מינץ, ווארנאן, מאשענבערג, פיאסקאגורסקי, יאקובאָוויטש, ווילנער, פינטשאָווסקי און מ. ל. קאפעל.

פערזאמלונג פון הויז-אייגענטימער-פעראיין.

פאריגען זונטאג איז אין לאקאל פון סוחרים-פעראיין פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון די יודישע הויז-אייגענטימער.

דער פארזיצער מ. קריסמאן לאדענט איין אלס בייזיצער די ה"ה מ. וואלדבערג און ב. שמולעוויץ און אלס סעקרעטאר ה' ג. ווינגאנסקי. נאך א לענגערע דיסקוסיע זענען אנגענומען געוואָרען עטליכע רעזאלוציעס צווישען אנדערע צו צוטרייבען זיך צו שטאָט-ראט וואהלען.

אין דער פערוואלטונג זענען אריין די ה"ה פ. ראזמאן, מ. וואלדבערג, א. מאשקאָוויץ, ב. שמולעוויץ, ראזענבלום, ג. ווינגאנסקי, וו. ווייגריב, ז. רייזמאן און י. שלאמאָוויץ.

פון האנדווערקער-פעראיין.

אויף דער זיצונג פון דער פערוואלטונג פון האנדווערקער-פעראיין דעם 31/5 איז בעטראכט געוואָרען דער בריף פון דעם פארזיצער פונ'ם ראט פון דעם ה' גאלדשיידער. אין דעם

וואהלען.

(פעליעטאָן).

ענדליך האט זיך דאס געזעלשאפטליכע לעבען ביי אונז אנגעהויבען בעוועגען. נאך עטליכע יאהר פון א זיפען אין אונגעשטערטען שלאף האבען זיך אונזערע געזעלשאפטליכע מוטער אויפגעכאפט און גענומען זיך צו א אינטענסיווער ארבייט. עס איז פשוט נישט צו דערקענען אונזער שטאָדט. א נייע לעבען איז אריינגעקומען אין די קעלצער כלל-טוער. די לאקאלען פון פערשיעדענע אינסטיטוציעס, וואס זענען פליצים אויפגעמאכט געוואָרען צוליעב די [illegible], וואס מען האט זיך גענומען אביטשען, און וואס פאר א ישועה די אלע ארגאניזאציעס געהפען ברענגען פאר דער קעלצער בעפעלקערונג, יעדער מיט איהר ספעציאליטעט נעמט זיך אויפווייזען איהר עקזיסטענץ-בערעכטיגונג.

אזוי שמועסט מען, אז די ציוניסטישע ארגאניזאציע מאכט שוין אלע פארבערייטונגען אדורכציפיהרען א פרישע „קרן-היסוד"-אקציע אין אונזער שטאָדט.

די „מזרחי" האט נאך עטליכע בעראטונגען בעשלאסען, אז כדי אויסצונוצען די נייע מיטגלידער, וואס מען וויל אין קורצען ווערבירען, דארף מען האבען א גרעסערען לאקאל און איז שוין צוגעטרעטען צו דער זאמעל-אקציע.

דער סוחרים-פעראיין האט זיך אויך דערמאנט, אז אן אלגעמיינע פערזאמלונג דארף פארקומען מינדעסטענס אלע דריי יאהר.

דער האנדווערקער פעראיין וואס וויל איבערשטייגען דעם סוחרים-פעראיין האט אונז מכה געווען מיט אן אלגעמיינע פערזאמלונג און צוגעשטעלצען מיט א וואיעוואודזקע צוזאמענפאהר.

און אפשר מיינט איהר, אז דאס איז אלעס, ניין, אפילו דער „לינת הצדק", „תומכי עניים", „בית יתומים" און די קימפעטאָרינס האבען זיך גענומען ארויסווייזען זייער אקטיוויטעט מיט בלימעל-טעג.

דער „טאז" האט זיך גענומען צו די מארכעס, דער רעטונגס-קאמיטעט האט בעשלאסען אוועקצוגעבען פרישע הלוואות באלד נאכדעם ווי די אלטע וועלען איינקאסירט ווערען.

דער „הזמיר" האט אנגעהויבען שפיעלען אויף די נערווען פון דער קעלצער בעפעלקערונג און זאגט אונז צו בקרוב א פרישען קאנצערט.

מיט איין ווארט אלע, אפילו די שלומי אמוני אין די אינוואלידען האבען מיט א מאהל דערשפירט פרישע כחות און אנגעהויבען דערקוויקען. וואס זאל דאס אבער בעדייטען? אפשר זאל דאס אלעס פארקומען אונטער'ן איינפלוס פון די עטליכע טעג?

ניין! דאס אלעס האבען מיר צו פערדאנקען דעם קלאנג, וואס האט זיך פערשפרייט וועגען ביי וואהלען צום שטאָט. ווי לאנג די היץ וועט אנהאלטען קען מען נישט וויסען. [illegible] זאגען אז נישט לענגער ווי ביז'ן טאג פון די וואהלען. אבער דערווייל איז ביי אונז היימליך. א גוטע זאך די וואהלען. א שאד וואס זיי קומען נישט פאר יעדען חודש.

צבי.

פון דער באנק. ... דער ה' גער סאלקס-באנק פון דעם
... גאל'שיידער. אין דעם בריעף מעל-
דעט ה' װאלרשיידער סאלגענדעס: ה' ות
... אויך ער לעבעדער אלגעמיינער
פע'זאמלונג פון דעם האנדווערקער-
פעראיין איז איהם אויסגעדריקט גע-
װארען אינצוטרוי קאן ער די דאזיגע
ארגאניזאציע װייטער נישט רעפרעזענ-
טירען און ער לייגט דעריבער דעם
מאנדאט. אנטהנליכען בריעף האט ה'
גאלרשיידער איינגעשיקט צום ראט
פון דער באנק.

די פערװאלטונג האט אנערקענט די
דאזיגע האנדלונג פאר קאנסעקווענט
און די פעלדונג געגומען צו קענטניס.

פון דער געזעלשאפט „טאז"

איינגיכען הויבט זיך אן אין קעלץ
די אקציע פון געזונדהייטס-װאך פון
דער געז. צו פערברייטען דאס געזונד
„טאז". עס װערט געגרינדעט ביי דער
גמינע א ספּעציעלער קאמיטעט אים צו
דורכפיהרען די אקציע מיט א מעסער-
יעלען ערפאלג לטובת דער זצאהר גע-
װאנשענער געזעלשאפט. עס װעט
צוין פערבעטייטעט א אימפאזאנטע און
פייערליכע אקאדעמיע מיט'ן אנטייל פון
דעם דעפוטאט ד"ר שיפער, ד"ר װאל-
מאן פון װארשא און אויך ערפינע בע-
קאנטע כלל-טהוער'ס. עס װערט אויך
צוגעגרייט א יום טוב מיט א מיזיקא-
לישע אפטיילונג פאר קינדער און
שילער פון אלע היגע יודישע ספּאל'ע-
שולען, אין דעם קאנצערט װעלען זיך
בעטייליגען ערטינע מוזיקאלישע און
װאקאלישע כחות. איבערהויפּט זאגט
צי דאס ווירכפיהרען די זאמעל-אקציע
צו זיין זעהר אינטערעסאנט און װאהר-
שיינליך ארויסרופען א װארעמען
אפרופען זיך פון דער היגער יודישער
בעפעלקערונג. דער גאנצער איינקונפט
איז געשפּענדעט פאר װייטערדיגע
ערו פשיקען ארימע קינדער אייף זומער-
קאלאניעס קיין שמיאנק, ווייפקאניעץ
און אנדערע ערטער װאו די געז. „טאז"
האט דאס יאהר איינגעארדנעט.

Z intencji zaręczyn syna i brata naszego
Arnolda Lichtensztajna
z p. **Salomeą Taśmianką**
życzą Im szczęśliwej przyszłości.
Kielce **Rodzice i Rodzeństwo.**

SALOMEA TAŚMIANKA
ARNOLD LICHTENSZTAJN
ZARĘCZENI
w czerwcu 1937 r. Kielce.

Z okazji zaręczyn brata naszego
Arnolda Lichtensztajna z p.
Salomeą Taśmianką życzą, aby gwiazda
Szczęścia przyświecała im wiecznie
Kielce **Marja Lichtensztajn**
Jerzy Rozenfeld

צו דער התנה פון א נזער ליבען חבר
פערװאלטונגס-מיטגליד
הלל מארמונד
מיט פרל. **טאשא בראמבערג**
װינשען מיר זיי א גליקליך און צופרי-
דען צוזאמענלעבען.
די פערװאלטונג פון דער יודישער
ביבליאטעק אין קעלץ.

צו דער פערלאבונג פון אונזער פריינ-
דין פערװאלטונגס מיטגלידערין פון
דער יודישער ביבליאטעק אין קעלץ
פרל. **ב. קליימאן**
מיט ה' **פעליקס זיגרייך**
װינשען מיר זיי א הערצליכען מזל טוב.
די פערװאלטונג פון דער יודישער
ביבליאטעק אין קעלץ.

צו דער פערלאבונג פון פרל.
בעלא קליימאן
מיט ה' **פעליקס זיגרייך**
פון זאמבקאוויטש. װינשען מיר זיי
א הערצליכען מזל-טוב.
קעלץ. פאמיליע **באליצקי.**

Z okazji zaręczyn siostry naszej
Salomei Taśmianki z p.
Arnoldem Lichtensztajnem
życzą wiele szczęścia
Kielce **Mania i Moniek.**

רענטגען און עלעקטרישער
הייל-גאבינעט
קעלץ, טאדעאושא גאס № 11

רענטגען פאר הייל און ערקענונגס-צװעקען. פאטאסטאט צו גאלװאניזאציע און פאראדיזאציע, בעלײכטונגען פון דער אורין צעריקא, פעכעוש א. ד. ג. איבערברעניגען, עלעקטראליזע, עלעקטרישע מאסאזשען, דיאטערמיע צו װארמען, קאלטע צוברענונגען, ארסאנװאליזאציע, הייל-קאסמעטיק, בעזייטיגען בראדאװקעס און װאונדען, אויף האר א. אז. װ. עלעקטרישע בעדער קווארץ-לאמפ.

Z intencji zaręczyn p.
Beli Klejmanówny z p. **Feliksem Zygrajchem**
szczere życzenia tą drogą składa
Kielce. *Ucio.*

בעסטע שיפס קאמוניקאציע צװישען פוילען און קאנאדע
„באלטיק-אמעריקא-ליין"
עמיגראציע — ענינים ערלעדיגט
ביורא **„ירס"**
קעלץ, קילינסקי גאס № 8

דורכרייזענדיג דורך קעלץ האט זיך אפּגעשטעלט אויף עטליכע טעג
דאס גרעסטע אנאטאמיש-פאטאלאגישע
אויסלענדישע מוזעאום
און **לאר-סאלאן**
און װענערישע קראנקהייטען ביי מענער און פרויען
הגבער 500 עקספאנאטען (כמעט לעבעדיגע) איז צו בעזיכטיגען. יעדער מוז בעזיכטיגען פון דער געלעגענהייט! נאכן אנזעהען דאס מוזעאום, פון װעלכען עס בלייבט א גרויס איינדרוק איז איינגעארדנעט א לאך-סאלאן װאו די גרעסטע מעלאנכאליקער פּלאצען אויס פון געלעכטער. אפען טעגליך פון 11 פריה ביז 11 אבענד. איינטריט אין מוזעאום 1 זל. פאר קינדער אין לאך סאלאן 25 גר. געזעלשאפטליכע גרופּעס בעקומען 50 פראצענט א הנחה. איינצעלהייטען אין די אפישען.

Kino „CZARY"
KIELCE.

Dziś Pierwszy raz w Kielcach.
Filmowy szlagier z życia żydowskiego!
SOBOTNI WIECZÓR
(*Hawdole*)
Tragedja duszy starego żyda-
grajka w 8 wielkich aktach
z prologiem i epilogiem.

Dr.
J. FLESZLER
Choroby skórne, wene-
ryczne i dróg moczowych
Gabinet Elektro-
promienioleczniczy
przeprowadził się
na ul.
Sienkiewicza 49
(gdzie zakł. fot. „Moderne")
tel. № 80.

ראדאמער כראניק

א קינדער-פאָרשטעלונג:

זונטאג דעם 12 יוני 4 נ. מ. וועט אין טעאטער „ראומהיטאשטשי" פאָרקומען א פאָרשטעלונג פון די שילערינס פון דער יודישער פאָלקס-שולע אויפ'ן נאָמען „עליזא אָזשעשקאָוואַ". צוליב דעם, וואָס די הכנסה פון דער פאָרשטעלונג געהט לטובת דער „בראטניא-פאָמאָץ" (ברידערליבע הילף) ביי דער דערמאָנטער שולע, איז צו ערווארטען, אז דאָס יודישע פובליקום וועט מאסענווייז בעזוכען די פאָרשטעלונג, וועלנדיג דערמיט ארויסווייזען די געהעריגע פאָרשטענדניש פאר דער אונטערשטיצונג פון אנ'ערציהערישע אנשטאלט. די גאנץ קליינע פרייזען פון די בילעטען וועלען געבען די מעגליכקייט די ברייטערע שיכטען פון דער בעפעלקערונג צו בעזוכען די פאָרשטעלונג און די פארשידענארטיק אינטערעסאנטע אטראקציעס פון אונזערע יונגע יודישע קינדער.

אַלגעמיינע פערזאמלונג

דעם 2-טען טאָג שבועות איז פאָרגעקומען אין האנדווערקער קלוב אָ אויסערגעוויינליכע אַלגעמיינע פערזאמלונג פון די מיטגלידער אינטער'ן פאָרזיץ פון ה' י. קאַצאַי.

אויפ'ן טאָג אָרדנונג זענען געווען פאָלגענדע פונקטען:

1) בעריכט פון די האנדווערקער קאָנפערענץ פון קעלצער וואָיעוואודזטווע. 2) וועגען צעכען-געזעץ. 3) וועגען אויפבויען א אייגען הויז.

ה' י. ד. סטראָזשינסקי גיט אָפּ א אויספירליכען בעריכט פון די קאָנפערענץ. וועלכע האָט צווישען אנדערעס בעשלאָסען צו שיקען א דעלעגאציע געוויילטע פון די קאָנפערענץ צום שר... מיט א געהעריג מאָטיווירטען מעמאָריאל.

די ה"ה י. ד. סטראָזשינסקי און ש. ... רעדען ארום אייספיהרלין די ... פון אָרגאניזירען זיך און דאָס אין צוזאמענהאַנג מיט אייגפיהרען אין קורצען דאָס נייע צעכען-געזעץ. וועגען דער פראגע, כּבעציעל וועגען דער אָרגאניזאציע נעהמען אנטייל אין ... דיסקוסיע די ה"ה א. זימלער,

שלמה פישמאן און ... בויכאַן.

צום סוף איז איינשטימיג בעשלאָסען געוואָרען פאָרמזרצען די אקציע פאר'ן אויפבויען דאס הויז.

אדמיניסטראַטיווע שטראָפען

אין משך פון 16.5 ביז'ן 31.5 איז דורך דער היגער סטאראסטווא ארויסגעגעבען געוואָרען פאָלגענדע שטראָפען: פאר נישט אָפּהיטען די סאניטארע פארשריפטען — 233; פאַר עובר זיין דאָס געזעץ פון אנטי-אלקאָהאָל — 29; פאר נישט אָפּהיטען די אָרדנונג'ס פאָרשריפטען אין די גאסען — 7; פאר בעזיצען געוועהר אהן ערלויבניש — 9; פאר עובר זיין דאָס געזעץ פון אַלגעמיין-פערפליכטענדער מיליטער-דיענסט — 3.

לטובת דעם יודיש אקאדעמישען הויז

אין צוזאמענהאנג מיט דער פאָרשטעהענדער אקציע אין גאנץ פוילען פון דער צענטראַלע פון „אָאויקסיליום אקאדעמיקום יודאיקום" פאר דעם יודיש-אקאדעמישען הויז אין ווארשא, טרעט צו די ראדאמער אאויקסיליום-אָפּטיילונג צו א רייהע אונטערנעמונגען אויך אין אונזער שטאדט. ס'וועט אין די נעכסטע טעג איינגעארדענט ווערען צו דעם צוועק א בלומעל-פערקויף ווי אויך א קינאָ פאָרשטעלונג, א חוץ דעם וועט דער וועט דער היגער אאויקסיליום דעלעגירן זיינע מיטגלידער דורכצופיהרען איבער די היגע יודישע הייזער א זאמלונג פון איינמאליגע נדבות. דער קאָמיטעט פון דער היגער אאויקסיליום-אבטיילונג האט אויך בעשלאָסען צו ווענדען זיך נאָך סובסידיעס אין דער יודישער גמינע און צום מאגיסטראט. די דאזיגע ענערגישע אקציע ברייך פערמיידען דא... ... וואס שטעהט ביי ... יודישע אקאדעמישע הויז ... ארויסצוגעהן פון יודישען ... זיך אין איבערגעבען אין פרעמדען רשות. ... יודישע ... ברייטערע קהלה פארשטעהער ... די יודישע ראדאמער דארפען אויפנעמען די וויכטיגע אקציע מיט די וואַרימסטע געפיהלען און אונטערשטיצען זי מיט אַלע מעגליכקייטען.

די אקציע פאר'ן יודיש אקאדעמישען הויז הויבט זיך אָן אין ראדאָם דעם 12 ה. ח. ס'הייסט דעם קומענדיגען זונטאג און וועט זיך ציהען איינינע וואכען.

פון דער ציוניסטישער אָרגאניזאציע.

היינטיגע וואָך איז פאָרגעקומען די ערשטע קאָנסטיטואירענדע זיצונג פון דער ניי-געוועהלטער פערוואלטונג פון דער ציונ. אָרג. די פערוואלטונג האָט פון זיך אויסגעקליבען א קאָלעגיום אין די פערזאָנען פון די ה"ה מ. ל. פישמאן, י. קויפמאן און האַלצקענער, וועלכע וועט אנפיהרען מיט דער ציוניסטישע טהעטיגקייט. ... די מיטגלידער ... ארבייט.

דאָס ענטשטעהן פון קאָלעגיום איז א נייער רעפאָרם. דורך ... ווערט בטל דער אמט פון א פרעזעס.

פון יועכנעריך ...

זונטאג דעם 12-טען קומט פאָר א פערזאמלונג פון קימפגעטאָרין פעראיין. צוליב דער וויכטיגקייט און ... פון דער אינסטיטוציע ... דער ... איז יעדען מיטגליד ... קומען אויף דער פערזאמלונג.

Dr.

I. KLEINBERGER

spec. chorób uszu, nosa i gardła

przyjmuje ul. Lubelska 23. (wejście Witcida 2) II piętro.

בעקאנטמאכונג.

איך האָב די עהרע בעקאנט צו מאכען די ג' קליענטעלע, אז פון 15 ה. ח. טראָג איך איבער מיין שניידער-פאבריק פון וויסאָקא 41 אין מיין אייגענע וואָהנונג לובלינער 82.

איך האָף, אז די ג' קליענטעלע וועט ווייטער מיך בעזוכען ווי ביז יעצט.

Rozenbaum Josek

LUBELSKA 82

מיט אכטונג

Kino „C O R S O" Teatr

w Radomiu

Wielki sensacyjny film sezonu

KOCHANKA OFICERA OCHRANY

dramat z czasów rewolucji ros. 1905 r

w rolach głównych:

Włodzimierz Gajdarow

די גייעסטע און שעהנסטע

„מאָפּעטע"

איך צימער-מאָפּעטירונג

בעדינענד ביליג, פערקויפט

ש. שטיינמאן

ראדאָם, לובלינער № 21

Redaktor i Wydawca Ch. M. HERC

Odbito we własnej drukarni, Radom Szwarlikowska 20.